

Professor Agu Tamm 80

25. märtsil tähistas oma 80. sünnipäeva Eesti laborimediitsiini *Grand Old Man* prof Agu Tamm. Agu Tamm on esimene laborimediitsiini professor Eestis ning peaaegu kõigi residentuuri lõpetanud laboriarstide õpetaja.

Agu Tamm on sündinud 1942. aastal Tartus. Tema isa oli loomaarst, veterinaarbakterioloog ja farmakoloog, kes mõjutas oluliselt oma poja akadeemilisi valikuid. Kooliteed alustas A. Tamm Toris, hiljem lõpetas Lydia Koidula nimelise Pärnu II Keskkooli ja 1960ndatel Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonna, kus tema mentor oli dr Heino Hanson. Lisaks subordinaatorina „palati pidamisele“ osales ta Üliõpilaste Teadusliku Ühingu ehk ÜTÜ sisehaiguste ringi töös, kus tema juhendaja oli prof Kaljo Villako. Juba stuudiumi ajal asus Agu Tamm tööle Meditsiini Kesklaboratooriumisse radioloogia-sektori vanemlaborandina.

1972. aastal kaitses A. Tamm Tartu Riiklikus Ülikoolis meditsiini kandidaadi väitekirja teemal „Uriini lenduvad fenoolid ja nende diagnostiline tähendus“. Seejärel õppis ta Londonis Hammersmithi haiglas gaasikromatograafiat ning naasnuna juurutas koos keemik Viljar Pihlaga 1976. aastal Maarjamõisa Haigla laboris gaasikromatograafia meetodi alkoholi ja glükoolide määramiseks.

Ajavahemikul 1979–1992 töötas A. Tamm TRÜ üld- ja molekulaarpatoloogia instituudi enteroloogia labori juhatajana. Pikemat aega (1972–1992) tegi ta TRÜ gastroenteroloogide töörühmas (juht prof Villako) koostööd Soome vastava töörühmaga, teemadeks krooniline gastrit ja laktoositalumatus. Uuriti nii eestlasi kui ka soome-ugri hõimurahvaid. 1993. aastal kaitsud

dokoritöö teema oli hüpolaktaasia levik ja selle bioloogilised ning kliinilised aspektid. 1995. aastal sai ta prof Kaljo Villako juhitud teadlaste rühmaga samal teemal tööde eest Eesti Vabariigi arstiteaduse aastapremia.

Tartu Ülikoolis 1990. aastate algul toimunud arstiteaduskonna õppekavade ümberkorraldamise käigus loodi eraldi kliinilise keemia õppeaine ja Agu Tamm oli nii õppeaine kujundaja kui ka lektor (koos Milvi Topmanni ja Tiit Salumiga), alates 1993. aastast erakorraline professor. Samal aastal alustati tema juhendamisel ka 3aastast laborimediitsiini residentuuri, võttes aluseks Põhjamaade kliinilise suunitluse. Residentuuri on nüüdseks lõpetanud 35 laboriarsti. Prof Tamme koordineeritud programmi TEMPUS (PHARE) (1994–1997) käigus moodustati 1997. aastal TÜ sisekliiniku koosseisus laboratoorse meditsiini õppetool.

1992. aastal alustati Tartus Balti Laborimediitsiini kongresside korraldamist ja Agu Tamm oli nende

kongresside teaduskomiteedes kuni aastani 2018. Alates 2000. aastatest on prof Tamme teadustöö käsitletud peamiselt luu- ja liigesehaiguste biomarkereid, ta on avaldanud mitmeid artikleid ja juhendanud doktorante.

Prof Agu Tamm on Eesti Laborimediitsiini Ühingu (ELMÜ), Eesti Gastroenteroloogide Seltsi, Soome Kliinilise Keemia Ühingu (SKKY), Kliiniliste Biokeemikute Assotsiatsiooni (ACB, London) ja Euroopa Kaltsifitseeruvate Kudede Ühingu liige, sh kauaaegne ELMÜ juhatuse liige. Ta on Eesti Perearstide Seltsi (1994), Soome Kliinilise Keemia Ühingu (2009) ja Balti Laborimediitsiini Assotsiatsiooni (2012) auliige.

Agu Tamm on meelde jäänud väga järjekindla, nõudliku ja hea huumorimeelega õpetajana. Näiteks soovitas ta esimestel residentidel residentuuriga kohe alustada, vaatamata sellele, et rahastamist polnud riik veel kinnitanud – nii saavutatavat nad ajalise eelise nende ees, kes stipendiumit ootama jäävad. Professori eestvedamisel toimusid iganädalased residentide seminarid, kus esitatavad ettekanded pidid olema põhjalikult ette valmistatud ja heal tasemel.

Residentide seas liikus legend tema ülimast halvakspanust, kui ta nägi residentit töö ajal ajalehte lugemas. Legendaarne lause, mida temalt sageli kuulda võis, kõlas: *eto ne duratšestvo, a borba za katšestvo* (see pole lollus, vaid võitlus kvaliteedi eest).

Soovime juubilarile palju õnne, tugevat tervist ja jätkuvat uudishimu!

Kolleegide nimel
Karel Tomberg